

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . \$7.00
Za inozemstvo celo leto \$7.00

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

NO. 118. — ŠTEV. 118.

NEW YORK, SATURDAY, MAY 20, 1933. — SOBOTA, 20. MAJA 1933.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

VOLUME XII. — LETNIK XII.

KAPITAL IN DELO STA ZA GOSPODARSKI PROGRAM

PREDSEDNIK AM. DEL. FEDERACIJE KI JE NASPROTOVAL DAVKA NA PRODAJO, GA SEDAJ ODOBRAVA

Predsednik Ameriške Trgovske Zbornice je skoro prepričan, da bo prohibicija v teku dveh let preklicana. — Davek na prodajo naj bi bil le toliko časa v veljavi, da bi dobila zvezna vlada nove vi-re dohodkov. — Gospodarski diktator je dospel v Washington.

WASHINGTON, D. C., 19. maja. — Danes so bili zasllišani pred posebnim zborničnim odborom zastopniki delavcev in delodajalcev glede stališča, ki ga zavzemajo napram ogromnemu programu, ko-jega cilj je, izboljšati ameriško gospodarstvo in od-praviti nezaposlenost. Predloga, ki po svoji ogrom-nosti presega vse, kar jih je bilo izdanih v mirnem času, določa, naj vlada dovoli tri tisoč tristo milio-nov dolarjev za razna javna dela. Ta vsota naj bi se polagoma izplačala z davkom na prodajo.

Značilno je, da so se tako zastopniki delodajal-cev kot tudi zastopniki delavcev izrekli za vladni predlog.

Predsednik Ameriške Delavske Federacije, Wm. Green, ki je bil od začetka odločen nasprotnik dav-ka na prodajo, je postal v zadnjem času drugega mnjenja. Rekel je, da se strinja s predlogo, toda le pod pogojem, da bo davek na prodajo takoj odprav-ljen, kakorhitro bo dobila zvezna zakladnica nove vi-re dohodkov.

Henry J. Harriman, predsednik Trgovske Zbor-nice Združenih držav, je pri tej priliki opozoril nav-zoče na dejstvo, da bo davek na opojne pijače, ka-korhitro bo prohibicija popolnoma odpravljena, pri-nesel vsako leto zvezni zakladnici od štiristo do pet-sto milijonov dolarjev.

Zatrdno sem prepričan, — je dejal Harriman, — da je ameriški narod dovolj pameten, da bo naj-kasneje v teku dveh let preklical osemnajsti amend-ment.

Ta njegova izjava se nanaša na poslanico pred-sed. Roosevelta, in je zahtevan v nji davek na pro-dajo, ki naj bo toliko časa v veljavi, da bo, bodisi osemnajsti amendment preklican ali da bo dobila zvezna zakladnica kake druge vi-re dohodkov. Ti dohodki bodo služili za obresti in odplačevanje po-sojila v znesku treh tisoč tristo milijonov dolarjev.

Kot znano, je proračunski ravnatelj Douglas predložil kongresu štiri različne davčne predloge za financiranje javnih del z naročilom, naj kongres od-loči, kakšna bremena naj se naloži davkoplačeval-cem. Po mnenju Harrimana bi se davek na prodajo najbolj obnesel. Davek na dividende bi ne bil pri-poročljiv, ker bi bili z njim lastniki delnic dvakrat-no obremenjeni.

Harriman je tudi odločno proti temu, da bi se po-večal davek na gazolin. To naj se prepusti posa-meznim državam. Tudi davek na čaj in kavo bi ne bil umesten.

Green je predlagal, naj se dovoli za javna dela pet milijard dolarjev, dočim je Harriman mnjenja, da bi dve milijardi zadostovali.

Neoziraje se na podrobnosti, se pa Green in Har-riman popolnoma strinjata z vladno predlogo, ki bo, ako bo sprejeta, oživela ameriško gospodarstvo in industrijo, zmanjšala nezaposlenost in povišala plače.

Sem je dospel Hugh S. Johnson, ki ga smatrajo za gospodarskega diktatorja. Možak ima polnomoč za izvedbo obnovitvenega programa.

Iz Bele hiše je bilo namignjeno, da mesto gospo-darskega diktatorja ni bilo še nikomur ponudeno, kajti kongres še ni sprejel tozadevne postav.

Boji med farmerji in vojaštvom

PREBIVALCI BEŽE PRED POVODNJILJO

Mississippi in dotoki ne-varno naraščajo. — Far-merji zapuščajo polja, koljejo živino in beže v višje kraje.

Chicago, Ill., 19. maja. — Po-vođenj se je zopet razlila po niž-jih krajih ob reki Mississippi in njenih dotokih. Farmerji zapu-ščajo svoja polja, koljejo živino in beže v višje kraje.

Reke, ki so vsled deževja zelo narastle in se izliva v Mississip-pi, so: Ohio, Illinois, Wabash, St. Francis in Black River. Najbolj sta narastle reki Illinois in Mis-souri in vremenski preroki napo-vedujejo še več dežja, vsled če-sar je zavladal med prebivalstvom velik strah.

St. Francis reka je zalila mesto Nimmons, Ark. in nad 300 akrov farmske zemlje. Prebivalci mesta so bili pravčasno posvarjeni in so večinoma zbežali v hribe. Kate-ri pa so ostali so se morali umak-niti v višja nadstropja, od koder so jih rešili s čolni.

V Mt. Carmel, Ill. je tekla vo-da po ulicah in ljudje so se pre-važali s čolni. Otroke so vozili s čolni v šole in zopet iz šole. Niže ležeči kraji okoli mesta so samo eno veliko jezero.

Reka Wabash je severno od Vincennes, Ind. preplavila 15 ti-soč akrov farmske zemlje. Far-merji so zbežali z veliko naglico in so za seboj pustili mnogo živin-e.

JAPONSKA BO KUPILA ŽELEZNICO

Če bo postala železnica last nove mandžurske države, bi Rusija ne mo-gla več odlašati s prizna-njem.

Tokio, Japonska, 19. maja. — Japonska vlada bo v kratkem od-govorila na rusko ponudbo za na-kup kitajske vzhodne železnice. Železnica teče nad 100 milj skozi severno Mandžurijo.

Vojaški krogi priporočajo, da Japonska sprjme to ponudbo, to-da železnice naj ne kupi Japonska, temveč Mančukuo. To bi imelo za posledico, da bi Rusija morala priznati Mančukuo, ako bi ji ho-tela prodati železnico. S tem pa bi Rusija tudi priznala, da je Mančukuo naslednica Kitajske na tem ozemlju in je s tem pre-vela vse pravice Kitajske do že-leznice.

Jaonska želi dognati lastninsko pravico do železnice. Železnico so sgrajili Rusi leta 1890, toda za gradbo so dobili francoski kap-ital. Po pogodbi sta železnico skupno upravljali Rusija in Ki-tajska. Kitajska je protestirala proti prodaji železnice Japonski.

Rusija zahteva za železnico 350 milijonov zlatih rubljev, ali 700 milijonov jenov. Japonska pa je pri volji plačati samo 50 do 100 milijonov jenov.

Mančukuo nima denarja, vsled česar bi morala Japonska Mau-

DELEGATI NA POTI V ŽENEVO

Vsled Rooseveltove po-slanice in Hitlerjeve iz-jave so dobili pogum. Upajo na uspeh.

Ženeva, Švica, 19. maja. — De-legati vodilnih narodov so se na-glo odpravili v Ženevo, polni u-panja, da premagajo mrtvo točko razorožitvene konference, katero bo mogoče še rešiti vsled posla-nice predsednika Roosevelta in spravljeve izjave kancelerja Hi-tlerja.

Politični krogi so prepričani, da bo odločni nastop predse-dnika Roosevelta, ki se je obrnil na-ravnost na načelnike vseh vlad in jih pozval, da je treba takojšnje-ga dela, da se zagotovi politični mir in se odpre pot k izboljšanju gospodarskega položaja, mogoče-no vplival na delegate, da se bo-dijo sporazumeli in zedinili glede razorožitve.

Tudi spravljeva izjava n miske-ga diktatorja, ki je prišla takoj za petami Rooseveltovega poziva, navdaja politične kroge z upa-njem, da ima sedaj razorožitvena konferenca lepo priložnost, da do-seže tako dolgo pričakovani us-peh.

Od grofa Rudolfa Nadolnyja, nemškega delegata, ki se je vrnil s konference s Hitlerjem, priča-kujejo, da bo pojasnil novo sta-lišče Nemčije glede orožja.

Mnogo se zanašajo tudi na ameriškega delegata Normana H. Davisa, ki je prišel naravnost od konference z vodilnimi angleški-mi in francoskimi politiki, ter pričakujejo, da se bo bolj tesno za-vel z zastopniki drugih držav, da postavijo jamaščino za varnost proti vsaki napadalni državi.

Davis bo mogel konferenci po-vedati, kaj želi vedeti o ameriškem stališču v naslednjih toč-kah:

1. Strogo mednarodno nadzor-stvo nad orožjem.
2. Udeležba pri svetovnem spo-razumu, da se nobena država ne posluži sile.
3. Pomagati Ligi narodov, da označi napadalec.
4. Odklonitev pomoči napadal-cu.
5. Udeležba pri embargu na o-rožje za države, ki kršijo proti-vojni pogodbo.
6. Opustitev pravice nevtral-nosti za slučaj vojne.

Odlični člani konference so se izrazili, da bi bilo bojno razpo-loženje med narodi zelo ohlače-no, ako bi Združene države v teh točkah pokazale svoje odločno stališče.

BIVŠI SENATOR TEŽKO BOLAN

Washington, D. C., 18. maja. Bivši senator Porter J. McNum-ber iz North Daote, je nevarno zbolel. V terek ga je zadela kap, in izza onega časa ni prišel k za-vesti.

Čukuo posoditi potrebni kapital, ki bi bil odplačljiv za dobo več let.

Rusija pritiska na Japonsko, da naglo kupi železnico, ker na-merava Rusija v kratkem skle-niti s Kitajsko nenapadno po-godbo, vsled katere pozneje Ru-sija najbrže ne bi smela priznati Mančukuo.

KUBA PRED REVOLUCIJO

Danes je obletnica neod-visnosti Kube. — V s e napeto pričakuje, k a j bodo storili revolucijo-narji.

Havana, Kuba, 19. maja. — Jutri bo praznovala dežela 31-ob-letnico svoje neodvisnosti, in pri tej priliki se bodo najbrž završili nepričakovani dogodki.

Nekateri domnevajo, da bo ju-tri izbruhnila po vsej Kubi revo-lucija.

Dasi je uvedena nad brzojav-kami najstrožja cenzura, se je vendar izvedelo, da kontrolirajo vstahi province Santa Clara in Camaguey.

Od tukaj je bilo poslanih nezna-nokam štiristo vojakov v nopol-ni bojni opremi.

Major Arzenio Oriz je bil ime-novan za poveljnika posadke, in mu je bilo naročeno, naj nima z vstahi nobenega usmiljenja.

Včeraj je bilo stavljenih več ujetih vstahev pred vojno sodi-šče. Spoznani so bili krivim ter takoj nato ustreljeni.

Iz Santiaga je odpotovala moš-na vladna posadka ter vzela se-boj petindvajset strojnih pušk.

GOERING ŽE ZOPET V RIMU

Danes bo govoril Musso-lini pred fašističnim sve-t o m. — Sodelovanje med Nemčijo in Italijo.

Rim, Italija, 19. maja. — Žari-šče svetovne politike je zaenkrat prestavljeno v Rim. V sodelova-nju s zastopniki Nemčije bo ita-lijanski ministrski predsednik Mussolini pojasnil, kaj je treba storiti za izčiščenje mednarodnega položaja.

Danes je nenadoma dospel sem nemški minister Goering. Iz pre-cej zanesljivega vira se je izve-delo, da bosta Nemčija in Italija zahtevali, naj se zmanjša vojne dolgov za osemdeset odstotkov.

Jutri se bo sestel veliki faš-i-istični svet, in pri tej priliki bo imel Mussolini nadvse značilen govor.

Razkol, ki se je bil pojavil med Nemčijo in Italijo v zadnjem ča-su, je odpravljen.

K temu je največ pripomogla Rooseveltova poslanica, ki sta jo Nemčija in Italija popolnoma o-dobrili.

SOVJETI SE BODO UDELEŽILI KONFERENCE

Moskva, Rusija, 19. maja. — Sovjetska vlada bo sprejela po-vabilo, da se udeležijo londonske gospodarske konference. Tozadev-no obvestilo se pričakuje vsak dan.

Četudi je vlada sprejela vabi-lo že pred več dnevi, vendar ni naznanila, ako se vabilu odzove, ker je najbrže čakala na svetov-no mnenje, ako bo konferenca imela kako korist.

Kakšne predloge bo stavila so-vjetska vlada, še ni znano. Skoro gotovo bo vodil rusko delegacijo zunanji komisar Mak-sim Litvinov.

DRŽAVNA MILICA JE ZASEDLA VSE ŠTRAJKARSKE OKRAJE V WIS.

SHAWANO, Wis., 19. maja. — Država Wis-consin je pričela odločno ofenzivo proti 15,000 stavkujočim farmerjem. Več tisoč vojakov z bajone-ti, strojnimi puškami in solznimi bombami je za-sedlo kraje okoli Shawano in Milwaukee. Vojaki so sicer označeni kot šerifovi deputiji, toda pod vo-jajškim poveljstvom.

Država je poslala vojaštvo med stavkujoče farmerje z naročilom, da naj postopajo z njimi kot z zločinci. S tem hoče država zatreti štrajk, ki je v šestih dneh imel za posledico mnogo spopadov po ce-stah; mnogo jih je bilo ranjenih, povzročene je bilo mnogo škode, ki znaša več tisoč dolarjev.

Koliko farmerjev je bilo ranje-nih, ni znano, kjati mnogo se jih zdravi doma in se niso zglašili pri zdravniški oblasti.

Shawano, ki je navadno miren mlekarski okraj, je sedaj središče razsežnega boja. Vojaki patruli-rajajo ceste in ulice in imajo na-merjene strojne puške na mlekar-ne in na zasilno stražnico, kjer je zaprtih 138 štrajkarskih piketov. Okoli mesta so se farmerji pogosto spopadli z vojniki. Po vsakem boju je obležalo več ranjenih.

Do večjega boja je prišlo pri Appletonu, kjer je 350 vojakov obklopi 1000 štrajkarjev. Spo-padli so se z rokami in vojniki so rabili ročne bombe. Mnogo far-merjev je bilo ranjenih.

Madison, Wis., 19. maja. — Go-verner Albert G. Schmedeman je bil poklican k telefonu in nek glas mu je zapretel, da bo umor-jen, ako ne odneha od svojega strogega nastopa proti farmer-jem.

Okoli državnega kapitola so po-stavili kordon vojakov, v posve-tovarni dvorani pa so governer in njegovi svetovalci razpravljali o tem, kako bi bilo mogoče naglo zatreti štrajk.

Ako zapustiš poslopje, te bo-mo preključali. — je rekel gover-nerju glas po telefonu. Nazadnje je še zagrozil, da bodo napadli njega in njegove svetovalce, ako še isti večer ni sklenjen sporazum med governerjem in farmerji.

Navzlic temu je governer pozno-ponoči šel iz kapitola v spremstvu adjutanta Ralph M. Innell in Leo T. Crowley. Spremljala jih je vo-jajska straža.

Crowley pravi, da chicški gangsterji, ki so bili pognani iz trgovine s pivom, vodijo štrajk in da so odločni, da izvojujejo štrajk do konec.

KAMENJEV SE JE SKESAL

Moskva, Sovjetska Unija, 18. maja. — Leo Kamenjev, svak Leona Trockega, ki je bil že dva-krat izključen iz komunistične stranke, je pisal centralnemu od-boru in prošil za ponovni spre-jem.

Napake, ki sem jih storil v svojem političnem delovanju, res-no obžalujem — pravi v pismu, — sedaj sem pa sklenil napraviti konec vsemu, kar me ločuje od stranke. Dajte mi priliko, da po-pravim svoje zmote.

Kamenjev je bil izza leta 1925 odločen nasprotnik Stalina.

PREMIRJE NA DALJ. IZTOKU

Boji so prenehali na vseh frontah. — Japonci ne bodo zavzeli Peipinga. Zahtevajo za mejo ki-tajski zid.

Peiping, Kitajska, 19. maja. — Poročila, ki so prišla v Peiping, zatrjujejo, da vlada premirje na vseh frontah v severni Kitajski.

Ob reki Lwan so Kitajci končali z zbiranjem vojske, medtem ko se nahaja japonska armada v Tangšanu, nekaj milj od kitajške črte, ter ne kaže nikake bojaželj-nosti. Glavna japonska vojska pa se nahaja pri Kapingu, vzhodno od Tangšana.

Čepotrene kitajske vesti na-znanjajo, da se vzhodno od reke Lwan zbirajo "nezadovoljneži" in da hočejo korakati proti Tient-sinu. To pa je skoro nemogoče, ker se med tem krajem in Tient-sinom nahaja japonska armada.

Kitajska poročila pravijo, da se nahaja prva kitajska bojna črta 35 milj severno od Peipinga, da pa že tri dni ni nikakih bojev.

Japonsko poslanstvo zanikuje vest, da je japonsko armadno po-veljstvo obvestilo tuje diplomate v Peipingu, da bo japonska ar-mada zavzela Peiping in Tient-sin, ako Kitajci takoj ne preneha-jo s protinapadi.

Tudi angleški in ameriški po-slanik zatrjuje, da nista sliša-la o takem obvestilu.

Navzlic nekaterim zatrdilom, da se nahaja japonska armada 30 milj od Tientsina, pravijo tuji vo-jajski opazovalci, da se v resnici nahaja 60 milj od mesta.

"AMERIKA IN ANGLIJA STA KRIVI"

London, Anglija, 18. maja. — Na zborovanju angleških liberal-cov je govoril Sir George Paish ter rekel med drugim:

— Anglija in Amerika bosta s svojo strašno visoko carinsko po-litiko in kvotnim sistemom po-gnali ves svet v bankrot. Pred-sednik Roosevelt vrši v Združ-e-nih državah čudovito delo, toda zdravila za ameriški položaj se ne sme iskati v Ameriki, pač pa v svetu.

KINEMATOGRAF-SKE SLIKE IZ DO-MOVINE

bo kazal Mr. Anton Grdina dne 23. maja v Little Falls, N. Y.; dne 24. maja v Buffalo, N. Y.; dne 25. maja v Gowanda, N. Y.; dne 26. maja v Niagara Falls. Vstopina je izredno nizka. Rojake opazujemo, naj si ogle-dajo te nadvse zanimive pred-stave.

Glas Naroda

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Maale, President L. Hensel, Treasurer
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
215 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays
In this city for sale at:
Knapo, 100 W. 18th St. \$0.00
In this city for sale at:
Knapo, 100 W. 18th St. \$0.00
In this city for sale at:
Knapo, 100 W. 18th St. \$0.00

Subscription Yearly \$0.00
Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenim nedelj in praznikov.
Dopolni besedila in oglasitve se ne priobčijo. Denar naj se blagovoli
poslaja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se
nam tudi prejeto bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 215 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3-3575

KONVENCIJA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE

V ponedeljek, dne 22. maja se prične v Chicagu de-
seta redna konvencija Slovenske Narodne Podporne Jed-
note. Društva bo zastopala nad sto šestdeset delegatov.

Slovenska Narodna podpora Jednota je največja slo-
venska podpora organizacija v Ameriki — tako po član-
stvu kot po premoženju.

Ustanovljena je bila v času, ko se je začel slovenski
živelj v Ameriki prebujati v narodnem in kulturnem po-
gledu, in nihče ne more tajiti, da je v poznějšíh letih baš
Slovenska Narodna Podpora Jednota v ogromni meri
pripomogla k splošnemu prebujanju.

Že tedaj smo imeli ameriški Slovenci dve jako močni
organizaciji, namreč Kranjsko Slovensko Katoliško Jed-
noto in Jugoslovansko Katoliško Jednoto. Slednje je bila
ustanovljena kot protitež proti Katoliški Jednoti, ki je
hotela vse svoje članstvo vzgojiti v strogem verskem duhu
ter ni mogel postati njen član nihče, ki ni dokazal svojega
praktičnega katoličanstva.

Ti predpisi marsikomu niso prijali, in tako se je po-
javila Jugoslovanska Katoliška Jednota, ki je od svoje
ustanovitve pa do danes ni izneverila svojemu načelu: —
skrbeti izključno le za podporo svojih članov.

Slovenska Narodna Podpora Jednota si je pa začrta-
la širši delokrog: razen da plačuje svojim članom v slučaju
bolezni podporo in po njihovi smrti deličem smatnino,
vzgaja svoje članstvo tudi v kulturnem in deloma tudi po-
litičnem pogledu.

V zadnjih dvajsetih letih je izdala celo vrsto publika-
cij, par let po svoji ustanovitvi je začela izdajati tedensko
glasilo, ki se je kmalu na to izpremenilo v dnevnik.

Tej svoji veliki nalogi je bila Jednota kos, dokler se
ni pojavila pred štirimi leti depresija, ki je — več ali manj
prizadela vse — delavce in bogatine, bančine in kulturne
ustanove, delavske in podporne organizacije.

Da so bile tudi naše Jednote prizadete, je umevno sa-
moposebi.

Povprečna starost članstva naših jednot bo kmalu
znašala petdeset let.

Na novo priseljevanje v dogledni bodočnosti ni misli-
ti, mladino bo pa težko tako vzgojiti, da bo vztrajala pri
naših organizacijah.

Temu so se pridružile tako slabe delavske razmere,
kakršnih ni bilo še nikdar v zadnjih tridesetih letih.

Veliko število dobrih članov je že moralo pustiti naše
organizacije, ker nimajo sredstev niti za najnujnejše živ-
ljenske potrebščine in si asesmentu pri najboljši volji ne
morejo pristradati.

Nekaterim pomagajo lokalna društva, za nekatere se
zalaga iz posebnih skladov, toda to gre le nekaj časa.

Kapitalna, nad vse poštna in takorekoč edina naloga
vsake slovenske podporne organizacije v sedanjem kritič-
nem času je: zaščititi članstvo pred izgubo ugodnosti, za
katere so dolga leta plačevali s krvavimi žulji v edinem na-
menu, da za slučaj bolezni, ne bodo prepuščeni samim sebi
in da bodo po njihovi smrti imeli njihovi svoji sredstva
za najnujnejše potrebe.

Ta naloga je tako važna in vseobsegajoča, da se ji
morajo umakniti celo kulturni in politični cilji.

Novih denarnih bremen ne kaže nakladati članstvu,
ker že sedanja bremena s težavo prenaša.

Ker so društva poslala v Chicago svoje najbolj uvidev-
ne člane, je upati da bo deseta redna konvencija posvetila
temu problemu vso svojo pažnjo.

Delegat je naj se zaveda dejstva, da zahtevajo izred-
ni časi izredne odredbe in naj v tej zavesti usmerijo vse
svoje delo.

SUŽENJSTVO V BOLŠEVIŠKEM "DELAVSKEM
PARADIŽU"

V praški reviji "Prilomnost"
je priznan specialist za ruska
vprašanja J. S. Šrom, ki je pre-
živel nad deset let v sovjetski
Rusiji, priobčil zanimiv članek o
razmerah v boljševiški državi.
Piše ugotavlja, da je mnogo po-
klicanih in nepoklicanih peres pi-
salo o sovjetski Rusiji, redkokateri
obiskovalci pa govori o oni dik-
taturi, ki vlada nad ljudmi. Lju-
dje so bili vrženi v nezasišeno su-
ženstvo, ki ga prenašajo zgolj iz
neizogibnih eksistenčnih razlo-
gov. Šrom piše med drugim:

"Samo z neomejenim gospodar-
stvom te diktatorske nespočev
si lahko pojasnimo, — da, samo
s tem ni z ničemer drugim, — za-
kak je vzle vsa ogromna gmo-
tnost sredstvom, ki so jih po-
trošili na fronti proizvodnje,
vzle mobilizaciji skoraj vseh pri-
padnikov številnih sovjetskih na-
rodov na aseh področjih brez iz-
jeme, tako malo resničnih uspe-
hov. Samo tako si lahko razlaga-
mo, zakaj ni po prvem petletnem
načrtu zadoščeno niti najprimi-
tivnejšim potrebam in zakaj se v
tem ogromnem državnem telesu
neprestano vse maje in vre in za-
kak je skoraj vsak dan potrebna
kakšna reorganizacija."

Šrom torej smatra, da vzle o-
gromni potrat energij ni bilo us-
peha zaradi tega, ker so ljudje
opravljali svoje delo prisiljeno,
po diktatu, kar jih je napravilo
boječe, previdne in neodločne. V
Rusiji so danes edini svobodni
ljudje člani političnega odseka
vodka komunistične stranke

(Stalin, Molotov, Kaganovič, Vo-
rošilov, Kalinin in dr.), vendar
tudi ti samo toliko časa, dokler
diskutirajo med seboj. Ko je spre-
jel končen sklep, so tudi oni po-
polnoma podrejeni duhu in črki
sklepa in morajo stati na vso moč
prav za vsem, čeprav so sicer imeli
li za zaprtimi vrati drugačno
mnenje. Stranka imo v tem po-
gledu neoprostno disciplino, ki
gre tako daleč, da morajo javno
zagovarjati njene sklepe baš oni
možje, ki so imel med diskusijo
nasprotno mnenje. Kako se godi
z ljudmi, ki se ne pokore, zagovo-
no priča usoda Trockega, Radov-
skega, Čičerina, Kamenikova, Zi-
novjeva.

Se trša je disciplina za običaj-
ne člane komunistične stranke.
Le-teh je v vsej Rusiji okrog 3
milijone in v njihovih rokah je
vsa moč. Vzle temu, da imajo po-
samezniki v ožjem krogu precej-
šnjo oblast, vendar nad vsakim
napretno visi meč stranke. Če-
sto zadošča le kak majhen odti-
nek drugačnega mišljenja, da
prizadete obtožijo in vržejo v
nemilost. Zato se mnogi ljudje
uče službeno ideologijo na pa-
met, da le ne pridejo navskriž z
dogmami. Ker pa stranka zahte-
va, da naj posamezni pristaji za
vzemajo svoje stališče nasproti
aktualnim vprašanjem, ne smejo
molčati, marveč se morajo priiz-
kusiti v tem, da na svoj način po-
vedo to, kar hoče komunistično
vodstvo.

Čiščenje v stranki se izvaja sil-
no strogo. Tudi če je kdo že iz-
poveda član komunistične stranke,
mora iti — ko iz Moskve za-
povedo "čiščenje" — pred ple-
num svoje celice in tam povedati,
kaj vse je storil za komunizem.
Ta jeva spoved je pristopna celo
nečlanom in je za vsakogar hu-
do poniževala. Segi celo do rod-
linskih podrobnosti, in kdor
ima maščevalne nasprotnike, ki
po njegovi javni spovedi dobe be-
sedu, je lahko izključen iz stran-

ke, zakaj kak prestopnik je spri-
čo take naivnosti vedno lahko
najti. Izključitev iz stranke pa
pomeni za komuniste v največ
primerih moralno in materialno
uničenje, ali vsaj zelo usodne
spremembe v njegovi eksistenci

Kako daleč gre sovjetski teror
nad lastnimi ljudmi, priča pri-
mer, ki ga navaja Šrom malo da-
lje. Leninova vdova Nadežda
Krupskaja je morala napisati
ob obletnici Lenineve smrti član-
ek za oficijelno "Pravdo". V
njem je sicer beseda o Leninu,
vendar je že kar očitno, da Krup-
skaja ni smela prepogosto ome-
niti Leninevega imena, ker bi u-
tegnilo zasenečiti Stalinovo. Sta-
linovo ime je bilo natisnjeno z
razprtimi črkami, da se je bolj
opazilo: tako delajo tudi ob vseh
drugih podobnih prilikah.

Kruto nesvoboda čuti celo v
Suženstvo — (Nadaljevanje) ...
redakcijskih komunističnih listov in
revij. Tako je list "Proletarska re-
volucija", v katerem so sedeli no-
torijni komunisti, objavil neko kri-
tiko Leninih predvojnih nazorov
o nemški socialni-demokraciji. Pre-
den je kritika izšla, je Stalin poslal
pismo, ki v njem izjavlja, da je od-
visna vsaki polemiki o Leninih
nekdanjih nazorih. To pismo je
uredništvo priobčilo na prvi strani
tiste številke z zelo ponižno opom-
bo uredništva. Vse to pa ni nič po-
magalo: revija so za nekaj časa
ustavili, urednike pa prisilno raz-
mestili širom Rusije.

Prav tako je v svobodo delavstva
v tako zvanem "proletarskem pa-
radižu". Če je svoboda v tem, da
delavstvo vsemu prikaži, v vse pri-
voli vse prevzame nase, tedaj je
svoboda. Toda dejansko ruski de-
lavci sploh ne poznajo svobode. De-
lavstvo je samo material, ki po-
maga uresničevati industrijalizaci-
ske načrte, in sicer material, ki ga
izrabljajo do skrajne meje. Delavec
dobi v roke le prav nizko mezo,
ono slovit marksiistično "navred-
nost" — in sicer procentualno zelo
visoko, — pa si brez velikih sku-
pulov pridržaja država. Delavec se
ne sme zaposliti po svoji volji; lah-
ko ga, kadar se "višjim" zljubi, vr-
žejo v katerikoli kot Rusije, lahko
ga prisilijo, da mora svoj prosti čas
prebiti tam, kjer ukaže vodstvo, češ,
da ga s prisiljenim bivanjem v de-
lavskih domih vzgajajo za kolekti-
vizem. O drugih državljanskih pra-
vicah ali celo svobodnih sploh ni
besede (n. pr. nedotakljivost zaseb-
nega stanovanja, svobodna kores-
pondenca itd.). Tudi delavec mora
biti, prav kakor vsak sovjetski dr-
žavljan, slehernu uro pripravljen,
da pride v njegovo stanovanje poli-
tična policija in izvrši preiskavo.
Pri tem mu stikajo celo po pisarih,
češ, da se ne bi hranil preko svoje-
ga položaja! Delavec, v čigar ime
nu izvršuje sedanja Stalinova kli-
ka brezobzirno "diktatoro proleta-
rijata", delavec, ki je po imenu
vladajoči sloj v vsej Rusiji, je de-
jansko — kot posameznik — bolj
brezpraven in zatiran kakor kdorkoli
na tako zvanem kapitalističnem
zapadu.

To je nekoliko podob iz današnje-
ga življenja v sovjetski državi, ki
kažejo pravo obličje "sovjetskega
paradiža", namreč obnovljeno su-
ženstvo, ki v marsičem celo preka-
ša fevdalne prilike pred osvoboje-
njem kmetov. Vsekakor se sedanje
socialno zatiranje v Rusiji izvršuje
mnogo bolj rafinirano, zato pa
tudi sega globlje do mesa in krvi in
pretvarja "paradiž" v pekel za
vsakogar, ki ni naravnost rojen za
sužnjaz ali zatiralec.

Dopisi.

Conemaugh, Pa.

Umrla je po kratki in mučni
bolezni Ella Rovanišek, rojena
Pristavec, stara 26 let. Bila je iz
občezane horovniške rodovine
Frank in Marija Pristavec iz
Bon Air.

Poročena je bila šele 20 mese-
cev in 5 dni s Cirilom Rovaniškom,
sinom Mihaela in Marije Rovani-
šek, R. F. D. No. 1, Conemaugh,
Pa., doma iz St. Vida in Stične
na Dolenjskem.

Prizadetim naše sožalje!

Naročnik.

ŽENI ODSEKAL GLAVO

20-letni kmet Marko Stevano-
vič iz Vranja blizu Umke se je
pred letom dni oženil s Stanico
Pavlovič, iz sosednje vasi. Ženo
je imel zelo rad, ona je bila pa
menda nekoliko abnormalna, ker
je opetovano pobegnila od moža,
hodila od vasi do vasi in hudo ob-
rekovala moža in njegove stari-
še. Nad leto dni je mož potrpež-
ljivo prenašal to nesrečo, te dni
je pa srečal ženo na polju, prosil
jo je, naj se vrne domov, žena ga
je pa ozmerjala. Mož se je razje-
zil, pograbil je sekuro in presekal
ženi najprej vrat, potem pa še
levo, da se je mrtva zgrudila. Mr-
tvi ženi je odsekal glavo in jo od-
nesel 100 m od kraja zločina.

RUSKI PUSTOLOVEC

Igor Tilinski, baje plemič, brez
državljanstva, se zna zavijati v za-
govetnost. O sebi širi legendo, da
je oni tajni volnik, ki je v rusko
japonski vojni izdal Japoncem Por-
Arthur. Mož pripoveduje o tajni
revolucionarni organizaciji ruskih
fašnikov, ki je baje dobivala od Ja-
poncev denar, da je doma rovarila
in izpodkopavala oboroženo moč
Rusije. Za zasluge, ki jih je storila
ta organizacija japonski vladi, je
bila baje določena nagrada 183 mi-
lijonov jen, ki naj bi jih Japonci
izplačali v treh obrokih v menicah
raznim skupinam Rusov, in sicer 1.
1915 pod pogojem, da Japonska ob-
tem času ne bo zapletena v vojno.

Ker je pa bila Japonska leta
1915 zapletena v vojno, so izplači-
la teh menic po priporočanju
Tilinskega zavlačevali. Tilinski pravi,
da odpade naj 48 milijonov jen
in zato si je izposodil v Švici pre-
cej denarja ter je bil radi slepari-
je obsojen na šest let. Odsedel je 4
leta. Leta 1929 je prišel v Nemčijo
kjer je nadaljeval svoje prizadeva-
nje, da dobi od Japoncev pripadajo-
čo mu nagrado. Pozneje je dobil od
neke dame, ki se je smatrala za
njegovo zarčenko, mnogo denarja
na posodo. Izkazalo se je pa, da je
bila tudi to sleparija in te dni je
bil Tilinski ponovno obsojen v Ber-
linu na poldrugo leto.

ONIM, KI POŠILJAJO DENAR
V DOMOVINO,

naznanjamo, da je mogoče poslati vsoto do sto dolar-
jev brez vsake izjave, v kako svrhu je denar name-
njen. Tozadevna odredba je bila dne 17. marca od-
pravljena. Kdor hoče poslati več kot sto dolarjev,
naj podpiše spodnjo izjavo in naj nam jo pošlje z de-
narno pošiljateljivo.

DECLARATION FOR MONEY ORDER

I herewith declare that Money Order No. _____ is
sent by me for the purpose of _____

and is not intended for the purpose of speculation, placing sav-
ings or making investment in a foreign country.
I certify that this transaction in no way contravenes the
act of March 9th, 1933, the executive order of March 10th, 1933
or any regulation issued thereunder.

(Purchaser's Signature)

(Date)

MI BOMO TOČNO IN HITRO IZVRŠILI VSAKO POŠILJATEV
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
"Glas Naroda"
215 WEST 18th STREET NEW YORK N. Y.

MEDNARODNI GIZDALIN

Dunajski policiji se je posrečilo
aretirati mednarodnega gizdalina,
ki je bil izgnan iz Nemčije, Mad-
jarske, Italije, Francije, Avstrije
in Švice. Izdaljal se je za kapitana
carske armade Aleksandra Mako-
reva. Ponarejal je listine in ogo-
lufal tudi mnogo žensk z ženinom
ponudbo. V drugem kraju se je zo-
pet izdaljal za sina ruskega plemiča
ter da je moral bežati pred boljšev-
iki. V nemških deželah je postal
nenadoma advokat dr. Udo Wolf,
potem zopet grof von Nedom-Wit-
te, nadalje atase nemškega posla-
ništva v Parizu dr. Riedetz, doktor
in na Dunaju postal egiptski kon-
zularni uradnik Ahmed Ali. Kon-
čno se je sprijaznil tudi s ponižnej-
šimi vlogami in v Celovcu je neko-
ga kot inženjer osleparil za 20 šil-
lingov.

SMRT BANDITSKE TOLPE

V bližini rumunskega mesteca
Taleci se je bil pred časom nase-
lil trgovec Simon Braean. Bil je v
svojem poslu zelo spreten in je ve-
ljal za imovitega moža. O njem je
šel po deželni glas, da je bil prejšnje
čase v zvezi z več poglavarji ropar-
skih tolpe, ki so mu dobavljale bla-
go. Zaduje čase pa je pretrgal zve-
ze z roparji, ki so ga začeli zaradi
tega mrziti in zalezovati ter so mu
celo grozili s smrtjo.

Braean je zaradi tega ovadil ob-
lasti nevarnega banditskega vodja,
ki ga je sodišče v Jassyju obsodilo
na smrt. Kmalu nato pa je počil
glas, da se bodo roparji maščevali
nad Braeanom. Trgovec se je goto-
vo zavedal, kaj pomeni takšna
grožnja. Začel se je pripravljati
na izselitev iz kraja, vendar pa so
ga banditi prehiteli. Neko noč, ko
so bili že zaboji s pohištvo na
dvorišču, so se pojavili roparji
pred hišo. Ustrelili so štiri pse, ki
so stražili poslopje in razstrelili
vhod na dvorišče z dinamitno pa-
trono. Braean pa se je tedaj poslu-
žil strahovitega obrambnega sred-
stva. Odprl je več sodov petroleja
in bencina, ki so stali na dvorišču.
Roparji so morali bresti po surdi-
ljivi tekočini in ker je padla ene-
mu izmed njih toča cigareta iz ust,
se je bencin vnel in je nastala stra-
šna eksplozija. Trenutkom je bila
hiša v plamenih, pet razbojnikov je
zgorelo pri živem telesu, šesti, ki
je že vdrl na stopnišče, pa je postal
žrtev svinčenke. V kratkem je Bra-
eanova hiša zgorela do tal. Braean
pa se je v svoji rešil skozi okno in
še danes ne vedo, kam je izginil po-
tem, ko se je tako spretno otresel
napadalec.

ZA POGORELCA

J. Rostoharja, ki mu je v Wor-
cester, N. Y., vse zgorelo, pobir-
a v New Yorku in Brooklynu Mr.
Mike Urek. Kdor hoče kaj daro-
vati, naj izroči Mr. Ureku, ali naj
pa pošlje naravnost na naslov:
J. Rostohar, R. D. 2, Worcester,
N. Y.

Peter Zgaga

V državi Wisconsin štrajkajo
farmerji.

Završili so se že precej vroči
spopadi, in baš včeraj sem čital,
da so državne oblasti aretirale
350 štrajkarjev in jih zaprle v ne-
ko zapuščenno delavnico.

Zaprli so in čakajo obravnave.
Znajo je, da dajo jetniku, ki ga
hočejo prav posebno kaznovati,
sam kruh in vodo.

Tisti, ki ima komando nad za-
prtimi farmerji, si je pa izmislil
dosti bolj rafinirano kazen.
Jetniki ne dobe drugega kot
mleko in kruh. Danzadnem tri-
krat na dan — mleko in kruh.

To je približno tako kot če bi
mene za kazen med same ženske
zaprli.

Iz gorenjega dela države New
York mi poročajo, da se moj pri-
atelj Matija ženi.

On vdovec, ona vdova. Ona
mlada, on v najboljših letih. Ta-
ko je prav.

Največja in najlepša dota je
pa, če stopi s potrebno in zadost-
no prakso v zakonski stan.

V Newport, R. I., kjer prebiva-
jo večidel same milijonarske dru-
žine, se pere te dni pred sodiščem
umazano perilo zakonskega para
Jelke. On je milijonar, star dva-
impetdeset let, ona je pa sedem-
dvajset let stara in je hič nekega
pokojnega senatorja iz Alabame.

Ze par dni po poroki mi je za-
čela skakati čez plot. On je pa
vse vedno potrpeč.

Sčasoma je pa začela uganjati
še vrazje vragolije.

V sodni dvorani, ki je bila pol-
na senzacije željnih radovedne-
žev, je izpovedal nesrečni mož:
— Nekoga jutro, ko sem sedel
pri zajtrku, se je zapodila k meni
in mi skočila za vrat ter mi začela
grizti ušesa.

— Kaj ste pa vi storili! — ga
je vprašal sodnik.

— I, za nogo sem jo vstipnil.
Taki in slinski prizorov je bi-
lo vesplošno v njunem idiličnem
zakonskem življenju.

Newyorško časopisje poroča na
dolgo in široko o obravnavi.

S prve strani newyorških dnev-
nikov, ki izhajajo v stotisočih iz-
vodih, se je moral umakniti pred-
sednik Roosevelt s svojim gospo-
darskim programom mladi eks-
centrični ženski, ki je skakala mo-
žu za vrat.

— Gospod doktor, strašno me
boli v trebuhu, zdaj na levi, zdaj
na desni, zdaj na sredi.

— In kje vas je pa začelo naj-
prej boleti?

— V nedeljo na pikniku.

Pravijo, da je ljubezen bolezen.

Pa je res nekaka bolezen.
Ozdravljiva bolezen, seveda. Le ti-
sti, ki je zaljubljen, je trdno pre-
pričan, da ni ozdravljiva.

Gospa je naročila služkinji:

— V soboto bi se imela vršiti
pri nas velika prireditve. Dvajset
sem jih povabila. Pa sem se ske-
sala in res ne utegnem. Pojdi k
vsakemu povabljenca ter mu re-
ci:

— Gastijo je bilo treba odgo-
diti. V hiši so nenadoma vsi zho-
leli. Gospa mora sama kuhati.

In služkinja je šla ter je pomo-
toma razglasila:

— Gastijo je treba odgoditi.

Ker mora gospa sama kuhati, so
v hiši nenadoma vsi zboleli.

Danes in jutri bo kazal v New
Yorku in Brooklynu moj prijatelj
Grdina kinematografske slike
iz slovenskih krajev.

V nedeljo po deseti naši bo ki-
nematografiral naše rojake pred
slovensko cerkvijo na Osmi. Le
glej, Marjanca, da se boš dobro
držala. Govoriti smeš, kolikor ho-
češ, kajti film ne bo zvočen in se
te po svetu ne bo slišalo.

Tudi jaz sem povabljen, pa me
nabirže ne bo.
Če bi me filmal oddaleč, bi se
v množici izgubila, moja malenkost.
Od blizu se pa Tonetu ne dam.
Tako kinematografski apar-
at je precej drag, in bi bilo ško-
da, če bi ga razneslo.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
"Glas Naroda"
 216 West 18th Street
 New York, N. Y.

DEDŠČINA

ROMAN
IZ
ŽIVLJENJA

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

24

— Kaj pa imava tedaj skupnega, pomladanski dan in jaz?
— Oba sta tako mlada, tako svetla in solčna.
— O, dobro! Zakaj vas je treba tako siliti, da napravite kak poklon, ako znate povedati tako krasno stvar?
— Prvi nisem vedel, ako radi slišite poklone. Nekatere dame tega ne marajo. In drugi nisem vedel, ali sem sploh sposoben za to, da bi delal poklone.
— Ali se v tem še niste preizkusili?
— Kako ne bi! Tukaj ni mnogo priložnosti občeati v damami.
— In predno ste prišli na Rodenberg?
— Tedaj sem se pridno učil in sem bil le malo v družbi dam.
— Kako dolgo ste že pravzaprav na Rodenbergu?
— Nekaj nad dve leti.
— In vendar preživite nedelje in večere v mestu.
— Sedelje pač, toda malokateri večer.
— Ali v mestu ni dovolj lepih dam, katerim bi radi delali poklone?
— Največkrat smo skupaj inženirji — in tedaj malo lumpamo — in le malokdaj je poleg kaka dama.
— Včasih pa vendarle?
— Da, gotovo.
— Kake dame so to?
— Dame, o katerih ne maram z vami govoriti.
— O, napol posvetne dame? — pravi s kratkim nasmehom.
— Prosim, da mi oprostite — o takih stvareh ni dovoljeno govoriti z mlado damo iz družbe.
— O, nisem tako sramežljiva in tudi ne zamerim mlademu gospodu, ako se pred poroko zabava s kako neumno gosko. Samo se mi ne zdi pravično, da nam ženskam ni dana taka prostost.
Ralf jo začuden pogleda.
— Milostljiva gospica, ta pogovor morava pač opustiti.
— Zakaj — mene popolnoma nič ne spravlja v zadrego.
— Mene pa! — odvrne Ralf resno.
— Tukaj imate! Gospodje stvarjenja mislijo, da je boljše, ako ženske se naprej hodijo skozi življenje z zavezanimi očmi. Toda časi so minili, gospod doktor! naša generacija se je naučila bistro in jasno gledati v življenje. Imam moderne življenjske nazore in morete z menoj govoriti o najbolj kočljivih stvareh.
Pri teh besedah mu postane gorko. Jolandino tolkokrat priznano moderno življenjsko naziranje, kateremu se je do sedaj samo smejal, se mu je sedaj gabilo. Sploh mu sedaj ni uogajala njena cela zunanost, njeni moški postrženi lasje, njene predrzne, izzivajoče oči in vsa njena moška zunanost, ki na sebi ni imela ničesar ženskega. Nobenega veselja ni imel več, da bi z njo še o tem dalje govoril. Naglo se prikloni, da vi vtrgal cvetlico.
— Ali vidite, kako lepa je ta cvetlica, ker se je še nikdo ni dotaknil? — pravi, da obrne pogovor na kaj drugega in ji ponudi cvetlico.
Jolanda jo vzame in jo pripne na obleko. Ta doktor Bernd je moral imeti zelo staromodne nazore o življenju. Mnogo bolj primeren je bil za Evo Marijo. Toda bil je očarljiv mož, tako zanimiv in galanten. Ako bi samo razumel, da si ga požel in da ga hoče osrečiti s svojo roko, potem bo že drugačen. Toda, kot je izgledalo, je bilo pri njem mnogo časa. Nekoliko je morala svoje navade umeriti po njem.
Tudi Jolanda prične govoriti o drugih stvareh ter položi na stran svoje moderne nazore, da o njej ni želila. Dr. Bernd se oddahne in se živo zaplete v naveden pogovor. Jolanda se mu nenadoma pokaze od druge strani in se dotakne različnih dnevnih vprašanj in pri tem se Ralf prepriča, da je bila zelo razumna in da je bilo mogoče z njo govoriti o vsakdanjih praktičnih stvareh, kakorhitro je opustila svoje moderno naziranje. Jolanda je bila v resnici zelo razumna in je opazila, da ga bo na ta način mnogo prej navezala na sebe, kot pa drugače.
— Torej, dobro, — si misli Jolanda, — bom šla pa drugače okoli njega, da si ga navežem na sebe. Končno se mora vsako dekle naučiti, kako si more pridobiti moža.
To modrost si je pridobila pri raznih ljubimkovanjih, ki jih je imela za seboj. Ni bila celo leto na Rodenbergu, temveč je s svojimi starišči obiskala kopališča in letovišča in je bila tudi eno zimsko sezono v Berlinu, si je tam nabrala mnogo izkušenj in si tudi prilastila svoje življenjsko naziranje.
Zopet prideta v vilo v najboljšem razumevanju. Medtem so prišli tudi Eva Marija in Henrik s starim očetom. Jurij Rodenberg je naenkrat dobil voljo, da obišče svojo hčer in zeta. Henrik in Eva Marija, ki sta vedela, da je bil dr. Bernd gost pri Mertensovih, sta hotela to preprečiti in sta svari staro očeta pred prevetlikim napotom. Toda odgovoril je smeje:
— Jutri nastopim svoje redno delo v tovarni, potem bi bilo zelo slabo, ako bi bil že moj obisk pri mojih otrocih preveč. Čaj bomo pili pri teti Melaniji, ki bo zelo vesela.
In tako so se vsi z avtomobilom odpeljali. Henrik je sam vozil, ker je bil šofer istega dne prost. Artur Mertens jih je sprejel nekoliko v zadregi, ker je hotel Berndov obisk zatajiti. Da sta o tem že vedela Henrik in Eva Marija, o tem ni niti slutil. Toda kazal je veliko veselje, je zelo skrbno pomagal tistu iz avtomobila ter ga pelje na teraso, kjer ga gospa Melanija pozdravi z iskrenim veseljem. Tudi Eva Marija in Henrika pristržno pozdravi ter jima zatrjuje, kako jo veseli, da ju vidi enkrat pri sebi.
— Kje pa je Jo? — vpraša stari gospod, ko je enkrat pozdravil hčer in zeta.
— Šla je na izprehod z dr. Berndom, ki sem ga povabil na kosilo, da sem se še nekaj z njim razgovoril o njegovi iznajdbi. Poleg tega pa sem mu tudi hotel pokazati, da moje prvotno stališče glede njegove iznajdbe ni bilo osebno, — pravi Artur Mertens.
Stari gospod ga smeje potrpežljivo po rami.
— Pa si vendar-le dober človek, Artur, četudi si tako izvrsten trgovec. Torej dr. Bernd je tukaj! In — tebe bo tudi veselilo — Henrik?
Toda pri teh besedah pogleda Eva Marija in opazi, kako je zardela.
Henrik je bil prepošten in preveč odkrit, da bi hlinil kako veselo presenečenje, in vendar ni mogel priznati, da je vedel za Berndovo navzočnost. In tako samo prikloni na besede starega očeta ter pozdravi teto Melanijo.
Gospa Melanija naroči pripraviti mizo še za tri osebe in Mertens skrbno pelje tasta na teraso na prostor, ki je bil zavarovan proti vetru.

(Dalje prihodajti.)

TRGOVINA Z DEKLETI ŠE VEDNO CVETE

Baj proti mednarodni trgovini z dekleti in otroki vodijo nekatere države že dolgo in s tolikim uspehom, da so to sramoto omejile na pojedinke in redke primere. Toda v nekaterih krajih Azije je ter na daljnem in bližnjem vzhodu je trgovina z dekleti še zdaj strahoten pojav naše dobe. Zato je treba pozdraviti prizadevanje Lige narodov, zbrati k skupnemu naporu vse sile in sredstva, ki se z njimi da zatirati to zlo. Posebno komisija Lige narodov je priredila v vzhodni Aziji temeljito anketo in ugotovila v nekaterih krajih sicer neznaten napredek, ki gre na račun splošnega socialnega napredka, osamosvojitve žensk itd., v drugih krajih je pa odkrila na tisoče kitajskih, japonskih pa tudi evropskih, zlasti ruskih deklet in žen po javnih hišah in raznih nočnih zabaviščih.

Komisija Lige narodov ni omejila ankete samo na prostitutke, odpejane na vzhodu, temveč tudi na plesalke in pevke, ki so prišle v vzhodno Azijo kot umetnice in so se vdale prostituciji. Žal komisiji ni imela večje prostosti, da bi se pečala tudi z narodno trgovino z dekleti, kajti njeno delovanje je bilo omejeno samo na anketo o mednarodni trgovini z dekleti. Kljub temu se pa komisija ni mogla ogniti podrobnejšemu proučevanju nekaterih krajevnih posebnosti, kakor je po manjkajoči zakonodaji, zlasti priznavašnje trgovcem z dekleti od strani oblasti, socialnih in drugih nagibov prostitucije itd. Rezultati ankete je obsežen v 560 strani obsegajočem poročilu, ki pojasnjuje mnoge zagonetke prostitucije pri žoliti rasi, zlasti pa ugotavlja, da je mednarodna trgovina z dekleti na daljnem in bližnjem vzhodu močno razvita, število zapeljanih žensk in otrok zelo veliko. Število evropskih žensk je pa v primeri z ženskami žolte rase zelo omejeno. Posebno poglavje tvorijo Rusinje. Anketa komisije Lige narodov je pokazala, da je zapadlo prostituciji na tisoče in tisoče Rusinji, ki so bežale iz boljševiške države. Še zdaj beže mnoge Rusinje iz domovine in pretežna večina zaide v javne hiše na Kitajskem in v Mandžuriji.

Poročilo komisije Lige narodov je prav za prav žalosten roman, ki nam kaže nedostatke naše civilizacije in najstrašnejši luči. Poročilo priloženi dokumenti pričajo, kako romajo na vzhodu v javne hiše mlada dekleta in žene in kako v mnogih primerih sorodniki sami prodajajo svoje sorodnice ali pa jih sistematično izkoriščajo. V Aziji je največ prostitutk Kitajke, njim slede Japonke in Korejke, potem pa ženske z Malajskih in Anamitskih otokov, dalje s Formoze, iz Siamu, Indije, Iraka, Perzije in Sirije. Orijentalne ženske se kaj radi same ali pa potom posrednikov napotijo v sosednje države, kjer se preživljajo med svojimi rojaki izselenci s prostitucijo, dočim moških drugih ras ne marajo. Nikjer na vzhodu komisija ni ugotovila, da bi javne hiše vabile moške z eksotičnimi novostmi, nudeč recimo Evropejem kitajske ali japonske ženske. Čeprav so življenjski pogoji azijskih prostitutk pod vsako kritiko, ni komisija nikjer v vzhodni Aziji našla grobe senzualnosti, kakor jo vidimo čisto pri zapadnih prostitutkah. Izmed zapadnih žensk so poleg izredno velikega števila Rusinji med prostitutkami na Daljnem vzhodu zastopane Nemke, Američanke, Avstrijke, Angležinje, Francozinje, Grkinje, Madžarke, Italijanke, Romunke in Švicarke. Mnoge zapadne ženske se napotijo na vzhod v želji, postati ljubice, pozneje pa žene bogatih Evropejcev, Kitajcev ali Japoncev. Malokatera pa doseže svoj cilj, velika večina napravi tragično kariero izgubljenke ženske in zaide v najslabše javne hiše.

Komisija Lige narodov se je posebno zanimala za posrednike in trgovce z dekleti. Dokazano je, da opravljajo ti ljudje večinoma nezakonovano svoje sramotno delo samo zato, ker so javne hiše dovoljene. Trgovina z dekleti ima zunanje oblike pošteno trgovino in korespondenca se vodi kakor da gre za preskrbovanje služb. Oblasti v Singapurju so prestregle nekega dne pismo, glaseče se:

"Madame, zvedel sem, da vodite dom v Madrasu. Sporočam vam, da imam tu malo prijateljico, ki bi rada postala vaša gojenka. Je Francozinja, stara 23 let, lepa svetlolaska črnih oči. Rada bi pa poznala prej vaše pogoje, zlasti koliko se na dan zasluži. Sporočite mi ceno, ki jo plačujejo vaši klijenti za poset in koliko dobiš od tega vi. Sporočite tudi, koliko bi porabilo dekle samo mesečno. Če ji morete obljubiti čisti zaslužek 60 do 70 rupij dnevno, mi brzojavite. Če pa rabite še drugo gojenko, ima moja Francozinja prijateljico, dražestno črnolasko, ki bi rada odpotovala z njo."

Policija ima v nekaterih krajih točno evidenco takih ljudi in skrišališč, ker meni, da zadostno zatira trgovino z dekleti, če noče registrirati deklet, ki ne morejo dokazati, da so se že pečale s prostitutci. So pa primeri, da pošiljejo lastniki javnih hiš nove gojenke v druga mesta na 14 dnevno prakso in gojenka se vrne že z pričevalom, da je prostitutka. Usoda Rusinji na Daljnem vzhodu je posebno obžalovana.

NAJBOLJŠI SLOVENSKI ROMAN "GRUNT" (Spisal Janko Kač)

kar jih je izšlo po svetovni vojni, ima v zalogi

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

Cena \$1.50

vredna, zlasti če pomislimo, da bi bilo mogoče s pravočasno organizacijo njihove zaštite večino rešiti. Rusinje hitro potrošijo zadnje prihranke, potem pa postanejo žrtve kitajskih in mandžurskih upnikov, ki si dajo plačati dolgove za hrano in stanovanje s prodajo teh nesrečnic v javne hiše. Rusinje zalagajo še zdaj skoraj ves trg evropskih žensk v glavnih trgovskih in industrijskih krajih Kitajske. Na Kitajskem postane Rusinja prav tako hitro predmet trgovine, kakor Kitajka, prodaja in nakup. Kitajk je pa nekaj vsakdanjega, kar oblasti dovoljujejo. Po številu so med prostitutkami na vzhodu najmnogostopane Kitajke. Samo na angleških Malajskih otokih je zdaj nad 6000 kitajskih prostitutk, v Hongkongu nad 400, v Makau nad 1000. Na Kitajskem je položaj prostitutk v javnih hišah obupen. Če jih ne izkoriščajo dovolj lastnice javnih hiš, ki jih izpuste samo proti visoki odkupnini, morajo plačevati še prispevke tajnim organizacijam, ki se izdajajo za njihove zaščitnice.

Razvoj trgovine na Kitajskem močno pospešuje tudi trgovina z dekleti. Deklice veljajo na Kitajskem splošno za manjvredne rodilinske člane in mnogi starši se jih radi iznebe s tem, da jih prodajo prekupeem, ki kupujejo deklice, da jih pozneje prodajajo v javne hiše.

CENA
DR. KERNOVEGA BERILA
JE ZNIZANA
Angleško-slovensko

Berilo
(ENGLISH SLOVENE READER)
BESNO IMAMO
\$2.—
Narodite ga pri

KNJIGARNI "GLAS NARODA"
216 West 18th Street,
New York City

KOLIKO ŽIDOV NA SVETU?

V zvezi z zadnjimi preganjanji židov v Nemčiji poroča časopisje o njih številu. Na vsem svetu je okrog 15 milijonov judov, od teh živijo 4 milijoni v Ameriki, 3 milijoni pa v Angliji in njenih kolonijah. V Evropi je največ židov na Poljskem (2.829.000) in v Rusiji okoli 2.626.000. V Nemčiji biva 680.000, v Franciji 165.000, v Palestini 150.000, v Italiji 46.000 židov. V Avstriji in na Ogrskem je nad 600 tisoč, v Jugoslaviji je okrog 70 tisoč židov. Menda ni na celim svetu dežele, kjer bi bilo tako malo židov kakor na Slovenskem.

SLOVENIC PUBLISHING CO.
"GLAS NARODA"
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.
PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

SHIPPING NEWS

24. maja: Manhattan v Havre
Albert Ballin v Cherbourg
25. maja: Conte di Savoia v Genoa
26. maja: Majestic v Cherbourg
Saturnia v Trst
Aquitania v Cherbourg
27. maja: Ile de France v Havre
Saturnia v Trst
Aquitania v Cherbourg
30. maja: Majestic v Cherbourg
Statenland v Boulogne
1. julija: Paris v Havre
Lafayette v Havre
3. julija: Europa v Bremen
5. julija: Saturnia v Trst
Aquitania v Cherbourg
Deutschland v Cherbourg
7. julija: Ile de France v Havre
8. julija: Conte di Savoia v Genoa
11. julija: Bremen v Bremen
12. julija: New York v Cherbourg
Olympic v Cherbourg
14. julija: Rotterdam, Rotterdam
15. julija: Champlain v Havre
Rex v Genoa
16. julija: Champlain v Havre
Berengaria v Cherbourg
18. julija: Leviathan v Cherbourg
19. julija: Manhattan v Havre
Albert Ballin v Cherbourg
20. julija: Majestic v Cherbourg
21. julija: Paris v Havre
Europa v Bremen
Statenland v Boulogne
26. julija: Lafayette v Havre
Hamburg v Cherbourg
Pres. Roosevelt v Havre
27. julija: Bremen v Bremen
28. julija: Veendam v Boulogne
Ile de France v Havre
29. julija: Vulcania v Trst
Aquitania v Cherbourg

V JUGOSLAVIJO
Prijetno je potovati na Hamburg - American Line parnikih v kateremkoli času, kajti opremljeni so z **STABILIZATORJI** (Anti-Roll Tanks) ki zmanjšajo gugalne parnike na minimum.
Redna tedenska odpluta iz New Yorka v Hamburg s hitrimi železniškimi zvezami do Jugoslavije.
OD NEW YORKA DO LJUBLJANE IN NAZAJ TRETJI RAZRED **\$171.50**
Za podrobnosti vprašajte kateregakoli lokalnega agenta ali
HAMBURG-AMERICAN LINE
39 BROADWAY NEW YORK, N. Y.

DRUŠTVA

KI NAMEKAVATE PRIREDITI
VESELICE, ZABAVE
OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa val Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

... SKUPNA ...
POTOVANJA
pod osebnim vodstvom
V LJUBLJANO SE VRŠE LETOS S SLEDEČIMI PARNIKI:
"ILE DE FRANCE" preko Havre ————— 27. MAJA
Potem še izlet dne 17. JUNIJA
Cena vožnji: iz New Yorka do Ljubljane \$ 101.23
za tja in nazaj pa samo \$ 182.00
AQUITANIA preko Cherbourg ————— 5. JULIJA
Cena vožnji: iz New Yorka do Ljubljane \$ 102.34
za tja in nazaj pa samo \$ 182.00
Kdor se je odločil za potovanje v stari kraj to leto, naj se takoj priglasi in preskrbeli bomo vse potrebno, da bo udobno in brez vseh skrbi potoval.
PIŠITE ŠE DANES NA:
Slovenic Publishing Company
"GLAS NARODA"
216 West 18th Street New York, N. Y.